

بررسی وضعیت امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تحصیلی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی*

سیدمحمدحسین رضوی^۱، محمدرضا برومند^۲، عادل‌ه عظیمی دلارستاقی^۳

۱. استاد مدیریت ورزشی، دانشگاه مازندران (نویسنده مسئول)

۲. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه شهید بهشتی

۳. دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه شمال

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۷/۱۹

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۲/۲۹

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی وضعیت امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تحصیلی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی انجام شد. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش، توصیفی-پیمایشی بود که همه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تحصیلی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران جامعه آماری آن را تشکیل دادند. براساس جدول تعیین حجم نمونه آماری کرجسی و مورگان (۱۹۷۰)، بیشترین تعداد نمونه به میزان ۳۸۴ نفر ملاک قرار گرفت و در نهایت ۳۵۰ پرسش‌نامه غیرمخدوش به دست آمد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه «امید به اشتغال» (قریشی‌راد، ۲۰۰۸) استفاده شد که پایایی آن توسط سازنده پرسش‌نامه ۰/۸۳ گزارش شد؛ باین‌حال، به‌منظور تأیید روایی سازه، از تحلیل عاملی تأییدی از طریق نرم‌افزار آماری لیزرل استفاده شد و برای بررسی وضعیت هریک از شاخص‌های اصلی سازه از آزمون تی تک‌گروهی با کمک نرم‌افزار آماری اس.پی.اس. بهره گرفته شد. نتایج پژوهش نشان داد که به‌طور کلی وضعیت امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تحصیلی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی کشور در تمامی ابعاد موردبررسی به‌طور معناداری در وضعیت پایین‌تر از حد مطلوب قرار داشت. این در حالی است که امید ناچیز به یافتن شغل پس از اتمام دوره تحصیلی می‌تواند به نارضایتی، احساس بیهودگی، پدیده فرار مغزها و مهاجرت‌های درخور تأمل در جوانان تحصیل‌کرده دانشگاهی منجر شود؛ از این‌رو، تقویت شاخص امید به اشتغال یکی از مؤلفه‌هایی است که می‌تواند نقشی بسیار مؤثری در مهارت‌ها و دستیابی به نتایج مسیر شغلی ایفا کند.

واژگان کلیدی: امید به اشتغال، دانشجویان، دانش‌آموختگان، تربیت‌بدنی و علوم ورزشی.

* این مقاله از طرحی پژوهشی استخراج شده است که با حمایت مالی و معنوی پژوهشگاه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی کشور انجام شده است.

1. Email: razavismh@gmail.com

2. Email: m_boroumand@sbu.ac.ir

3. Email: azimi.adeleh@yahoo.com

مقدمه

امروزه با تحولات عظیمی که در صنعت، خدمات و اقتصاد کشورها صورت گرفته است، یکی از نیازهای اساسی رشد انسان، داشتن شغلی است که علاوه بر تأمین نیازهای مادی بتواند نیازهای روحی او را نیز برآورده کند. این در حالی است که برخوردار نبودن از شغلی مناسب می‌تواند مانع رشد و تکامل فردی شود و در نتیجه، باعث بروز انواع آسیب‌های روحی و روانی شود (مهدی‌نژاد قوشچی، پناه علی، عبدلی سلطان احمدی، محمودی و اسدپور، ۲۰۱۳، ۱۵۳). در این میان و در سال‌های اخیر، کشور ایران با مشکلات فراوانی در زمینه اشتغال مواجه بوده است؛ به نحوی که موضوع اشتغال و توانمندی‌های شغلی دانش‌آموختگان در زمره تهدیدهای امنیتی و در تقابل با توسعه ملی قرار گرفته است (شفیع‌آبادی، ۲۰۱۲، ۸۳). در این میان، کشورهایی توانسته‌اند بر این مشکل فائق آیند که تصویر روشنی از ظرفیت دانشگاه‌ها، میزان تقاضای بازار کار، جهت‌دهی به توانمندی‌هایی که برنامه‌های درسی برای به‌دست آوردن شغل به دانش‌آموختگان می‌دهند، وضعیت شغلی دانش‌آموختگان بعد از اتمام تحصیل و وضعیت توانمندی کارکنان در محیط کار داشته‌اند و در راستای بهبود وضعیت شغلی و توانمندی‌های دانش‌آموختگان گام‌های مؤثری برداشته‌اند (بیگدلی، طاهرزاده موسویان و شاهینی، ۲۰۱۷، ۱۵۹)، اما در نقطه مقابل، بر اوضاع و احوال آموزش عالی در ایران از ابعادی انتقاد وارد است؛ به این معنی که توسعه آموزش و کیفیت آن با نیازهای اقتصادی و تقاضاهای اجتماعی هماهنگ نبوده است و گسترش کمی دانشگاه‌ها که بیشتر بر ملاحظات سیاسی متکی بوده است، کمترین ارتباط با نیازها و امکانات اقتصادی و اجتماعی داشته و جامعه را در محدوده مشکلات جدید قرار داده است. یکی از مهم‌ترین و پرچالش‌ترین این مشکلات، بیکاری جوانان و دانش‌آموختگان دانشگاهی است (اکبری، ناصری و آل‌طاه‌ها، ۲۰۱۴، ۷۴). در این میان، امید به یافتن شغل در آینده یکی از انگیزه‌های دانشجویان برای ادامه تحصیل در مقاطع تحصیلی است که با گسترش تعداد دانشگاه‌ها و تمرکز بر ادامه تحصیل افراد در سال‌های اخیر، به موضوعی مهم برای پژوهش تبدیل شده است و به علت افزایش نرخ بیکاری، بررسی عوامل اثرگذار بر آن ضرورتی انکارناپذیر است (عجمی اکرامی، رضایی و بیانی، ۲۰۱۵، ۴۷). امید، مجموعه‌ای شناختی است که مبتنی بر احساس موفقیت ناشی از منابع گوناگون، انرژی معطوف به هدف و مسیرها یا به عبارتی، برنامه‌ریزی برای دستیابی به اهداف است (الورا، کارگنتو و کامارا، ۲۰۱۲، ۵۸). از سوی دیگر، امید به اشتغال، میزان توانایی ذهنی در رسیدن به شغل آینده و توسعه راه‌های نیل به این هدف و میزان فعالیت افراد در این مسیر، تعریف شده است (مسعودی، موسوی، زینالی و شامخ‌نیا، ۲۰۱۱، ۴) و دانشجویان در وضعیت

موجود همواره بخشی از دغدغه‌های فکری خود را به وضعیت اشتغال در آینده اختصاص می‌دهند (شیخ‌الاسلامی، کریمیان‌پور و ویسی، ۲۰۱۶، ۲۷).

این در حالی است که بخش مهمی از سرمایه‌های ملی صرف آموزش عالی می‌شود و به‌نظر می‌رسد دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها پس از فراغت از تحصیل نباید مدت زیادی بیکار بمانند و باید به‌سرعت جذب بازار کار شوند. در همین زمینه، پیگیری سرنوشت شغلی و میزان امید به اشتغال دانش‌آموختگان در هر رشته‌ای از اولویت‌های پژوهشی در آن رشته محسوب می‌شود (سعیدی رضوانی، حسین‌زاده و باغلی، ۲۰۰۹، ۱۲). یکی از رشته‌های دانشگاهی که با وجود داشتن ظرفیت فراوان به‌منظور ایجاد اشتغال برای دانش‌آموختگان دانشگاهی و جذب نیروهای متخصص، مشکل بیکاری و برخوردار نبودن از دورنمایی روشن در زمینه اشتغال در آن وجود دارد، رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی است (برومند، فضلی‌درزی و عظیمی‌دلارستانی، ۲۰۱۳، ۳۳). این در حالی است که در کشورهای توسعه‌یافته به ورزش به‌عنوان یک صنعت مهم و عاملی اثرگذار بر رشد اقتصاد ملی توجه فراوان می‌شود و یکی از بزرگ‌ترین و درآمدزاترین صنایع در قرن حاضر به‌شمار می‌رود؛ زیرا، این صنعت، در عمل با همه جنبه‌های اقتصادی درهم‌تنیده است و می‌تواند به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم بر اقتصاد ملی کشورها اثرگذار باشد (برومند، همتی‌نژاد، رضوانی‌نژاد، رضوی و ملک‌اخلاق، ۲۰۱۱، ۵۴)؛ از این‌رو، اگر میزان بازدهی دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و محتوای دروس و آموخته‌های آن‌ها با نیاز جامعه و بازار کار همخوانی داشته باشد، می‌توان به جذب آن‌ها در مشاغل وابسته به این رشته در جامعه امیدوار بود (برومند و همکاران، ۲۰۱۳، ۳۵).

با توجه به آنچه بیان شد، در زمینه وضعیت امید به اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی در رشته‌های تحصیلی متفاوت، پژوهش‌هایی انجام گرفته است که در ادامه به برخی از پژوهش‌های حوزه امید به اشتغال اشاره خواهد شد. پژوهش‌های انجام‌شده در بین دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته‌های تحصیلی غیر از تربیت‌بدنی نشان می‌دهد که امید به اشتغال در وضعیت مناسبی قرار ندارد. بیگدلی و همکاران (۲۰۱۷) میزان امیدواری دانشجویان کتابداری به یافتن شغل مرتبط یا نیمه‌مرتبط با رشته تحصیلی را از حد متوسط کمتر و برای یافتن هر شغلی، از حد متوسط بیشتر ارزیابی کردند. همچنین، میزان امیدواری این دانشجویان برای یافتن شغل مرتبط کمتر از یافتن شغل نیمه‌مرتبط یا هر شغلی، بلافاصله یا در فاصله یک سال پس از فراغت از تحصیل ارزیابی شد. به‌علاوه، دانشجویان نگرش مثبتی به یافتن شغل در فاصله زمانی کوتاه و به‌ویژه شغل مرتبط با رشته تحصیلی خود و ورود به بازار کار نداشتند. هدایتی، سیفی، حکمت‌فر و بدخش (۲۰۱۲) دیدگاه دانشجویان رشته تحصیلی دندان‌پزشکی را در مورد آینده شغلی‌شان منفی ارزیابی کردند که بیانگر نگرانی در مورد آینده شغلی این رشته است. سعیدی رضوانی و همکاران (۲۰۰۹) نیز نارضایتی و امیدوار نبودن دانش‌آموختگان رشته مهندسی دانشگاه فردوسی مشهد را درباره آینده شغلی خود گزارش کردند.

همچنین، سره، بلز و نویل^۱ (۲۰۱۲) در پژوهشی دریافتند که دانشجویان رشته کتابداری آموخته‌ها و تجربیات اندک دوران تحصیل خود را با مشاهده‌هایشان در بازار کار متفاوت دیده‌اند و بدین ترتیب، درباره آینده شغلی خود ابهام دارند. افزون‌براین، برومند و همکاران (۲۰۱۳) در طی پژوهشی دریافتند که در بین دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تحصیلی تربیت‌بدنی حدود ۴۱ درصد از آن‌ها از وضعیت اشتغال خود بلافاصله پس از فراغت از تحصیل، آگاهی و امیدواری روشنی ندارند. ۴۱/۸ درصد از دانشجویان و دانش‌آموختگان اعتقاد داشتند که کمتر از یک سال بعد از فراغت از تحصیل وارد بازار کار می‌شوند. همچنین، بیش از ۵۰ درصد از نمونه‌های پژوهش، دانش و مهارت‌های کسب‌شده را برای پاسخ‌گویی به نیازهای آینده شغلی خود مناسب ارزیابی کردند (برومند و همکاران، ۲۰۱۳، ۱).

به‌علاوه، در برخی از پژوهش‌های انجام‌شده چه در داخل و چه در خارج از کشور، درمورد عوامل تأثیرگذار بر امید به اشتغال در بین دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاهی نیز اطلاعاتی ارائه شده است؛ از جمله بیگدلی و همکاران (۲۰۱۷) به این نتیجه دست یافتند که از نظر دانشجویان کتابداری سه عامل ظرفیت پذیرش دانشگاه‌ها، امکانات گروه‌های آموزشی و سیاست‌ها و برنامه‌های وزارتخانه‌های متبوع، مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر امید به اشتغال هستند. سعیدی رضوانی و همکاران (۲۰۰۹) بیان کردند که براساس نظر دانش‌آموختگان رشته مهندسی دانشگاه فردوسی مشهد، در مسیر شغلیابی و افزایش امید به اشتغال، بیش از هر چیز تلاش انجمن‌های علمی، ایجاد تعامل با سازمان‌ها، آگاهی‌اساتید از نیازهای بازار کار و کارورزی در سازمان‌ها و مواردی از این دست مؤثرند. هانگ، پلانین و پیگوت^۲ (۲۰۱۲) و هانگ، لوئیس و چوی^۳ (۲۰۱۴) نیز دریافتند که شاخص امید به اشتغال یک معیار درخور اعتماد و معتبر است که به‌طور درخور ملاحظه‌ای از مسیر عزت‌نفس، توانمندی و خودکفایی عبور می‌کند؛ یعنی برخورداری از عزت‌نفس، توانمندی‌های فنی و تخصصی و همچنین خودکفایی می‌تواند در میزان امید به اشتغال مؤثر باشد.

با توجه به آنچه بیان شد، وضعیت حاکم بر امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاهی مناسب نیست و از ابعاد گوناگونی بر آموزش عالی انتقاد وارد است؛ زیرا، از یک‌سو نسبتی بودن کیفیت آموزش و گسترش کمی آن که بیشتر بر ملاحظات سیاسی متکی است و از سوی دیگر، زیادبودن هزینه‌های آموزشی دانشگاه‌ها نتایج رضایت‌بخشی را در زمینه اشتغال به‌همراه نداشته است و جامعه را در محدوده مشکلات اقتصادی و اجتماعی جدید قرار داده است که امروزه مهم‌ترین معضل آن، مشکل بیکاری جوانان تحصیلکرده دانشگاهی است که پیدایش چنین تضادی در بطن جامعه از شیوه

1. Sare, Bales & Neville
2. Hong, Polanin & Pigott
3. Hong, Lewis & Choi

تجانس‌نداشتن راهبردهای آموزشی با نیازهای بازار کار رقم خورده است؛ به عبارت دیگر، رکود اشتغال و کاهش میزان امیدواری دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاهی را باید در شکست روندهای مدیریت منابع انسانی، نابسامانی نظام آموزشی و رکود اقتصادی که در آن تقاضای شغل بیش از عرضه آن است، جست‌وجو کرد. نتیجه این نبود تعادل، به صورت بیماری‌های اجتماعی پنهان و آشکار ظاهر خواهد شد؛ از این رو، در پژوهش حاضر به دنبال یافتن پاسخ برای این سؤال هستیم که وضعیت امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تحصیلی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در کشور ما چگونه است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش، توصیفی-پیمایشی است. همه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تحصیلی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران در سه مقطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی‌ارشد و دکتری در تمامی گرایش‌های مصوب، جامعه آماری پژوهش حاضر را تشکیل دادند که با توجه به نبود دسترسی به اطلاعات دقیق در زمینه تعداد جامعه آماری، براساس جدول تعیین حجم نمونه آماری کرجسی و مورگان (۱۹۷۰)، بیشترین تعداد نمونه به میزان ۳۸۴ نفر ملاک قرار گرفت. در نهایت، تیم پژوهش پس از توزیع و جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها به ۳۵۰ پرسش‌نامه غیرمخدوش دست یافت. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه «امید به اشتغال» (قریشی راد، ۲۰۰۸) استفاده شد. این پرسش‌نامه ۲۰ سؤال دارد و هدف آن ارزیابی میزان امید به اشتغال و عوامل مؤثر در آن است که دارای پنج زیرمقیاس است: علاقه‌مندی به رشته تحصیلی، میزان درآمد حاصل از شغل، میزان منزلت اجتماعی شغل، مدت زمان دستیابی به شغل و اشتغال با توجه به امکانات موجود در جامعه. نمره‌گذاری این پرسش‌نامه براساس طیف پنج‌گزینه‌ای شامل کاملاً موافقم، موافقم، بی‌نظر، مخالفم و کاملاً مخالفم است. همچنین، قریشی راد (۲۰۰۸) پایایی پرسش‌نامه را ۰/۸۳ گزارش کرده است. برای تأیید روایی سازه در پژوهش حاضر، مجدداً از تحلیل عاملی تأییدی از طریق نرم‌افزار آماری لیزرل استفاده شد و برای بررسی وضعیت هریک از شاخص‌های اصلی سازه در زمینه امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، از آزمون تی تک‌گروهی با کمک نرم‌افزار آماری اس.پی.اس.اس^۱ بهره گرفته شد.

نتایج

در جدول شماره یک ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش ارائه شده است.

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش

متغیر	فراوانی	درصد
جنسیت	زن	۱۹۰
	مرد	۴۵/۷
وضعیت تاهل	مجرد	۸۲/۲
	متاهل	۱۷/۸
مقطع تحصیلی	کارشناسی	۱۶۶
	کارشناسی ارشد	۴۱/۷
	دکتری	۱۰/۹
نام دانشگاه	شاهد	۲۰
	علامه طباطبایی	۳۰
	تربیت مدرس	۳۰
	شهید رجایی	۴۰
	الزهرا	۵۰
	خوارزمی	۶۰
	شهید بهشتی	۶۰
	تهران	۶۰
	۵/۷	
	۸/۵	

در جدول شماره دو آمار توصیفی وضعیت شاخص‌های امید به اشتغال از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در پنج شاخص (علاقه‌مندی به رشته تحصیلی، میزان درآمد حاصل از شغل، میزان منزلت اجتماعی شغل، مدت زمان دستیابی به شغل و اشتغال با توجه به امکانات موجود در جامعه) به تفکیک ارائه شده است.

جدول ۲- توصیف آماری وضعیت شاخص‌های امید به اشتغال از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی

شاخص	میانگین	سؤال‌ها	میانگین	مقدار تی	بار عاملی	تأیید یا رد
علاقه‌مندی به رشته تحصیلی	۳/۱۵	به رشته‌ام علاقه‌مندم؛ چراکه به‌وسیله آن دارای شغل مناسبی خواهم شد.	۳/۱۵	۹/۸۲	۰/۵۴	تأیید
	۳/۱۹	اگر دوباره به قبل برگردم، مجدداً همین رشته را انتخاب می‌کردم؛ چراکه فرصت شغلی مناسبی را برایم ایجاد می‌کند.	۳/۱۹	۱۲/۷۲	۰/۶۸	تأیید

ادامه جدول ۲- توصیف آماری وضعیت شاخص‌های امید به اشتغال از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان

رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی

شاخص	میانگین	سؤال‌ها	میانگین	مقدار تی	بار عاملی	تأیید یا رد
علاقه‌مندی به رشته تحصیلی	(۳/۱۵)	احساس می‌کنم رشته من در مقایسه با سایر رشته‌ها دارای موقعیت شغلی بهتری است.	۳/۱۴	۸/۵۵	۰/۴۸	تأیید
		به رشته‌ام علاقه زیادی دارم، زیرا، باعث می‌شود رؤیاهایم به واقعیت تبدیل شوند.	۳/۱۳	۱۰/۲۶	۰/۵۶	تأیید
میزان درآمد حاصل از شغل	(۳/۱۷)	رشته‌ام را می‌پسندم، زیرا، درآمدزایی آن از سایر رشته‌ها بیشتر است.	۲/۹۹	۷/۳۵	۰/۴۳	تأیید
		یکی از دلایل انتخاب این رشته، خودکفایی آن در درآمد است.	۳/۱۹	۸/۸۵	۰/۵۱	تأیید
		اغلب فارغ‌التحصیلان این رشته دارای درآمد کافی و زندگی مناسبی هستند.	۳/۰۸	۱۰/۶۳	۰/۶۰	تأیید
میزان منزلت اجتماعی شغل	(۳/۰۵)	کمتر رشته‌ای پیدا می‌شود که بتواند از نظر درآمد زایی و فرصت اشتغال با رشته من رقابت کند.	۳/۰۳	۹/۱۸	۰/۵۳	تأیید
		به‌طور قطع، این رشته در آینده به من منزلت اجتماعی و شغلی بالایی خواهد بخشید.	۲/۹۸	۱۰/۳۸	۰/۵۷	تأیید
		با استخدام از طریق این رشته، پذیرش اجتماعی بالایی خواهم داشت.	۳/۰۲	۱۴/۵۲	۰/۶۷	تأیید
		با اتمام این رشته و شروع به کار، موقعیت اجتماعی بالایی کسب خواهم کرد.	۳/۱۸	۱۱/۸۵	۰/۶۴	تأیید
مدت زمان دستیابی به شغل	(۳/۰۹)	با اشتغال در این رشته، اطرافیانم بیشتر من را دوست خواهند داشت.	۳/۰۱	۱۰/۷۲	۰/۵۹	تأیید
		رشته تحصیلی من، در کمترین زمان ممکن مرا به شغل دلخواهم خواهد رساند.	۳/۱۴	۶/۲۵	۰/۳۷	تأیید
		مطمئنم با اتمام این رشته، اصلاً بیکار نخواهم بود.	۳/۱۴	۱۰/۲۵	۰/۵۸	تأیید
		با اتمام این رشته، لازم نیست که مدت زمان زیادی به‌دنبال استخدام باشم.	۳/۰۳	۱۳/۰۹	۰/۷۱	تأیید
		این رشته سریع‌تر از سایر رشته‌ها به مرحله استخدام خواهد رسید.	۳/۰۵	۱۰/۸۳	۰/۶۰	تأیید

ادامه جدول ۲- توصیف آماری وضعیت شاخص‌های امید به اشتغال از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی

شاخص	میانگین	سؤال‌ها	میانگین	مقدار تی	بار عاملی	تأیید یا رد
اشتغال بدنی به امکانات موجود در جامعه	۳/۱۱	با توجه به امکانات موجود در جامعه، رشته تحصیلی من بهترین گزینه برای اشتغال است.	۱۱/۶۰	۰/۶۲	تأیید	
	۳/۱۹	یکی از دلایل انتخاب این رشته، نبود نیاز به وسایل و امکانات بیش‌ازحد برای شروع به کار است.	۱۰/۰۴	۰/۵۵	تأیید	
	۳/۰۳	رشته تحصیلی‌ام را دوست دارم؛ چراکه برای اشتغال به سرمایه‌چندانی نیاز ندارد.	۱۰/۸۱	۰/۵۹	تأیید	
	۳/۰۸	این رشته را انتخاب کردم؛ چون، برای اشتغال برای آن محدودیت مکانی یا زمانی کمی وجود دارد.	۱۱/۲۴	۰/۶۰	تأیید	

- تحلیل عاملی تأییدی شاخص‌های امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی

در این بخش نتایج تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول و مرتبه دوم شاخص‌های امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در قالب جداول ارائه شده است. پیش از انجام تحلیل عاملی تأییدی، به منظور تأیید کفایت حجم نمونه (تأیید به اندازه بودن حجم نمونه انتخاب شده) در اجرای آزمون تحلیل عاملی تأییدی، از آماره کیزر-میر-الکین (کی.ام.ا.)^۱ و آزمون بارتلت^۲ استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره سه نشان داده شده است. همان‌گونه که در جدول شماره سه نشان داده شده است، با توجه به اینکه مقدار شاخص کیزر-میر-الکین (کی.ام.ا.) برای متغیر امید به اشتغال از ۰/۶ بیشتر است (۰/۸۲)، شاخص کفایت نمونه‌گیری در این محاسبه مقدار مناسبی را نشان می‌دهد. همچنین، با توجه به اینکه سطح تحت پوشش خردی دو برای آزمون بارتلت از ۰/۰۵ کمتر است، (۰/۰۰۱)، وضعیت این شاخص نیز مناسب است و بین متغیرها ارتباط معنادار وجود ندارد.

1. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)
2. Bartlett's Test

جدول ۳- آزمون تأییدپذیری تعداد نمونه انتخاب شده به منظور اجرای تحلیل عاملی تأییدی

مقدار	آماره
۰/۸۲	کیزر-میر-الکین (کی.ام.ا.)
۱۷۷۴/۳۴	خی دو
۱۹۰	آزمون کرویت بارتلت
۰/۰۰۱	سطح معناداری

در جدول شماره چهار، مقادیر شاخص‌های برازش الگوی تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول شاخص‌های امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی مشاهده می‌شود.

همان‌طور که در جدول شماره چهار مشاهده می‌شود، شاخص مجذور کای نسبی^۱ کمتر از ۳ است، شاخص ریشه میانگین مربعات خطاهای تخمین^۲ با مقدار ۰/۰۷۲ کمتر از ۰/۰۸ است، شاخص برازش مقتصد هنجار شده^۳ با مقدار ۰/۸۴ بیشتر از نقطه برش قابل قبول ۰/۸ است و تمامی شاخص‌های نرم شده برازندگی^۴، برازندگی تطبیقی^۵ و برازندگی نسبی^۶ از ۰/۹۰ بیشترند که این موارد همگی نشان‌دهنده برازندگی و تناسب قابل قبول و عالی مدل اندازه‌گیری مرتبه اول شاخص‌های امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی هستند؛ بدین ترتیب، نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که مدل پژوهش از روایی قابل قبول و مناسبی برخوردار است.

جدول ۴- مقادیر شاخص‌های برازش الگوی تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول

شاخص‌های برازش	مقادیر مشاهده شده	مقادیر قابل قبول
χ^2/DF	۲/۸۲	کمتر از ۳
RMSEA	۰/۰۷	کمتر از ۰/۰۸
PNFI	۰/۸۴	بیشتر از ۰/۸
CFI	۰/۹۱	بیشتر از ۰/۹
NFI	۰/۹۶	بیشتر از ۰/۹
RFI	۰/۹۵	بیشتر از ۰/۹

1. χ^2/DF
2. Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)
3. Parsimony Normed Fit Index (PNFI)
4. Normed Fit Index (NFI)
5. Comparative Fit Index (CFI)
6. Relative Fit Index (RFI)

در جدول شماره پنج نیز مقادیر شاخص‌های برازش الگوی تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم شاخص‌های امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی مشاهده می‌شود.

مطابق نتایج جدول شماره پنج، مقادیر شاخص‌های برازندگی مدل مرتبه دوم شاخص‌های امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی نیز همانند مرتبه اول، نشانگر قابل قبول بودن و مناسب بودن شاخص‌های برازندگی (تناسب) و در نتیجه، برازش و مطلوب بودن مدل مرتبه دوم اندازه‌گیری است.

جدول ۵- مقادیر شاخص‌های برازش الگوی تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم

شاخص‌های برازش	مقادیر مشاهده شده	مقادیر قابل قبول
χ^2/DF	۲/۳۲	کمتر از ۳
RMSEA	۰/۰۷	کمتر از ۰/۰۸
PNFI	۰/۸۱	بیشتر از ۰/۸
CFI	۰/۹۰	بیشتر از ۰/۹
NFI	۰/۹۱	بیشتر از ۰/۹
RFI	۰/۹۳	بیشتر از ۰/۹

همچنین، در جدول شماره شش، وضعیت شاخص‌های امید به اشتغال از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی با استفاده از آزمون تی تک‌نمونه‌ای بررسی شد که نتایج آن در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۶- بررسی وضعیت هریک از ابعاد امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و

علوم ورزشی

ارزش آزمون: ۳/۶۶

شاخص‌ها	تی	میانگین	درجه آزادی	سطح معناداری	اختلاف میانگین	۹۵٪ فاصله اطمینان اختلاف		نتیجه
						کمتر	بیشتر	
علاقه‌مندی به رشته تحصیلی	-۱۱/۳۷	۲/۱۵	۳۴۹	۰/۰۰۱	-۰/۵۰	-۰/۵۹	-۰/۴۲	پایین‌تر از حد مطلوب
میزان درآمد حاصل از شغل	-۱۳/۴۴	۲/۰۷	۳۴۹	۰/۰۰۱	-۰/۵۸	-۰/۶۷	-۰/۵۰	پایین‌تر از حد مطلوب

ادامه جدول ۶- بررسی وضعیت هریک از ابعاد امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته

تربیت‌بدنی و علوم ورزشی

ارزش آزمون: ۳/۶۶

نتیجه	۹۵٪ فاصله اطمینان اختلاف		اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	میانگین	تی	شاخص‌ها
	کمتر	بیشتر						
پایین‌تر از حد مطلوب	-۰/۵۲	-۰/۷۰	-۰/۶۱	۰/۰۰۱	۳۴۹	۲/۰۴	-۱۳/۰۵	میزان منزلت اجتماعی شغل
پایین‌تر از حد مطلوب	-۰/۴۸	-۰/۶۵	-۰/۵۷	۰/۰۰۱	۳۴۹	۲/۰۸	-۱۳/۱۷	مدت زمان دستیابی به شغل
پایین‌تر از حد مطلوب	-۰/۴۶	-۰/۶۴	-۰/۵۵	۰/۰۰۱	۳۴۹	۲/۱۰	-۱۲/۱۷	اشتغال با توجه به امکانات موجود در جامعه

براساس نتایج تجزیه و تحلیل آماری ارائه شده در جدول شماره شش، هریک از شاخص‌های امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، به‌طور معناداری در وضعیت پایین‌تر از حد مطلوب قرار دارند.

در جدول شماره هفت نیز وضعیت کلی امید به اشتغال از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی با استفاده از آزمون تی تک‌نمونه‌ای بررسی شد که نتایج آن در جدول زیر ارائه شده است.

مطابق با نتایج جدول شماره هفت مشخص شد که به‌طور کلی وضعیت امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی به‌طور معناداری در وضعیت پایین‌تر از حد مطلوب قرار دارد.

جدول ۷- بررسی وضعیت کلی امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم

ورزشی کشور

ارزش آزمون: ۳/۶۶

نتیجه	۹۵٪ فاصله اطمینان اختلاف		اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	میانگین	تی
	کمتر	بیشتر					
پایین‌تر از حد مطلوب	-۰/۵۰	-۰/۶۳	-۰/۵۶	۰/۰۰۱	۳۴۹	۲/۰۹	-۱۶/۶۶

بحث و نتیجه‌گیری

انتخاب شغل فرایندی است که در طی دوره‌ای معین انجام می‌گیرد و در این دوره، فرد بین انتظارات و امکانات موجود و خصوصیات فردی، سازش و توافق به‌وجود می‌آورد. عوامل متعددی از قبیل خصوصیات فردی، امکانات محیطی، منزلت اجتماعی شغل و میزان درآمد حاصل از شغل در انتخاب شغل مؤثرند، اما بیش از نیمی از افراد که وارد دانشگاه می‌شوند، نمی‌توانند تخصصی را فراگیرند که مبتنی بر نیازهای نوین جامعه است؛ در نتیجه، پس از فراغت از تحصیل نمی‌توانند شغلی مناسب و فراخور خویش پیدا کنند و جز کسب مدارک عالی انگیزه دیگری ندارند (ابراهیم نجف‌آبادی، ۲۰۱۰، ۴).

در پژوهش حاضر، وضعیت شاخص‌های امید به اشتغال از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی کشور با استفاده از آزمون تی تک‌نمونه‌ای بررسی شد. نتایج این آزمون نشان داد که وضعیت امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی کشور و هریک از شاخص‌های آن شامل علاقه‌مندی به رشته تحصیلی، میزان درآمد حاصل از شغل، میزان منزلت اجتماعی شغل، مدت زمان دستیابی به شغل و اشتغال با توجه به امکانات موجود در جامعه، به‌طور معناداری در وضعیت پایین‌تر از حد مطلوب قرار دارند. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های سعیدی رضوانی و همکاران (۲۰۰۹)، هدایتی (۲۰۱۲)، سره و همکاران (۲۰۱۲)، برومند و همکاران (۲۰۱۳) و بیگدلی و همکاران (۲۰۱۷) در زمینه وضعیت نامناسب امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاهی در رشته تربیت‌بدنی و سایر رشته‌های تحصیلی همسوست. یکی از شاخص‌های امید به اشتغال از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، علاقه‌مندی به رشته تحصیلی است. نتایج این پژوهش نشان داد که این شاخص از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی پایین‌تر از حد مطلوب ($t = -11/374$) ارزیابی شده است. در همین راستا، موحدی، اکبری، یعقوبی‌فرانی و خداوردیان (۲۰۱۰) و احمدی، مختاری و حسین نژاد (۲۰۱۵) در پژوهش‌هایی دریافتند که علاقه‌مندی به رشته تحصیلی بر احتمال اشتغال دانش‌آموختگان تأثیر معناداری دارد. به‌طور کلی، انسان در گذر عمر از دوره نوجوانی به بعد، با دو انتخاب مهم و حیاتی انتخاب رشته تحصیلی و انتخاب شغل روبه‌رو می‌شود که تا حدود زیادی به یکدیگر وابسته هستند. این در حالی است که امروزه هر شخص سعی می‌کند، در زمینه شناخت رشته تحصیلی خود تلاش کند، اما نبود مراکز مشاوره به اندازه کافی و شناخته‌نشدن دقیق بعضی از رشته‌های دانشگاهی به بروز مشکلاتی در آینده به‌ویژه در زمینه اشتغال منجر می‌شود و بستر بروز نارضایتی، نگرانی و نبود اطمینان به آینده شغلی رشته موردنظر را فراهم می‌آورد؛ به‌عبارت‌دیگر، نداشتن علاقه به رشته تحصیلی موجب به‌وجود آمدن نبود

مطابقت بین آینده شغلی افراد با نیازها و انتظاراتشان می‌شود و عواقب سوء ناشی از این مسئله متوجه نظام آموزشی و درنهایت، جامعه می‌شود؛ بنابراین، ارائه راهکارهای مؤثر برای افزایش علاقه دانشجویان به رشته تحصیلی از جمله فراهم آوردن زمینه و بستر مناسب برای اشتغال در مشاغل مناسب و نیز مطالعه و بررسی خصوصیات، استعدادها و تمایلات فردی، نه تنها موجب ارتقای سیستم آموزشی می‌شود، بلکه میزان امید به اشتغال جوانان تحصیل کرده دانشگاهی را نیز افزایش می‌دهد.

میزان درآمد حاصل از شغل، یکی دیگر از شاخص‌های امید به اشتغال از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی بود. نتایج این پژوهش نشان داد که این شاخص نیز از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی پایین‌تر از حد مطلوب ($t = -13/440$) ارزیابی شده است. در همین راستا، شیخ‌الاسلامی و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که از بین ابعاد امید به اشتغال، شاخص میزان درآمد حاصل از شغل می‌تواند پیش‌بینی‌کننده منفی در زمینه فرسودگی تحصیلی باشد. موضوع تشخیص رابطه بین سطح درآمد از یک‌طرف و اشتغال و بیکاری از طرف دیگر، مرهون استفاده مطلوب و پیشرفته از اقتصادسنجی است، اما در حال باید پذیرفت که بین اشتغال کامل در سطوح بالای درآمدی و سطوح پایین درآمدی تفاوت وجود دارد. نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد دانشجویانی که در هنگام تحصیل کار می‌کنند، احساس مسئولیت بیشتری دارند یا حداقل با دنیای کار آشنا می‌شوند و پس از دانش‌آموختگی بهتر می‌توانند به دنبال شغل بگردند و در شغل خود نیز موفق‌تر هستند، اما همه این موارد به درآمد حاصل از شغل وابسته است؛ زیرا، دانشجویان و دانش‌آموختگان در مورد فرصت‌های شغلی و زمینه‌های گوناگون کاری انتظاراتی دارند که از جمله آن‌ها می‌توان به درآمد و نرخ رشد درآمدشان اشاره کرد که این اطلاعات می‌تواند با آمار مربوط به بازار کار واقعی مقایسه شود. در همین راستا، امنیت اشتغال به عنوان مهم‌ترین جنبه کیفی یک شغل معرفی شده است که ابزار اصلی آن درآمد است. این در حالی است که امنیت درآمد می‌تواند به دگرگونی‌های دولت و بنگاه‌های اقتصادی بستگی داشته باشد؛ بنابراین، روشن است که بین امنیت اشتغال و امنیت درآمد نوعی وابستگی وجود دارد و اشتغال به عنوان یک عنصر مهم در زمینه امنیت انسانی، می‌تواند به طور عمده از طریق فراهم شدن امنیت درآمد حاصل شود؛ به عبارت دیگر، اگر امکان فراهم شدن امنیت درآمد پایه و بنیادی برای همه شهروندان وجود داشته باشد، لازم نیست نبود امنیت اشتغال یک اولویت محسوب شود.

از سوی دیگر، شاخص میزان منزلت اجتماعی شغل از شاخص‌های دیگر امید به اشتغال از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی بود. نتایج این پژوهش نشان داد که

این شاخص نیز از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی پایین‌تر از حد مطلوب ($t = -۱۳/۰۵۲$) ارزیابی شده است. در همین‌راستا، محمدی و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهشی دریافتند که تحولات ساختاری منتهی به تغییر منابع ارزشمندی همچون کسب درآمد، شغل و تحصیلات، بر منزلت اجتماعی زنان اثرگذار است و موجب تغییر آن می‌شود. ابراهیم نجف‌آبادی (۲۰۱۰) نیز دریافت که بین منزلت دانشجویان رشته مددکاری اجتماعی در جامعه با امیدواری به اشتغال آن‌ها ارتباط معنادار وجود دارد. به‌طورکلی، بیکاری علاوه بر داشتن پیامدهای اجتماعی و روانی، همیشه متضمن نبود درآمد و مشکلات اقتصادی نیز بوده است و در جامعه‌ای که اشتغال در آن دارای ارزش اساسی است، بیکاری اغلب به معنی از دست دادن منزلت اجتماعی یعنی شأن، مقام و موقعیتی تلقی می‌شود که برای یک فرد در جامعه قائل هستیم؛ زیرا، یکی از نقش‌های اساسی انسان در جامعه امروزی مشغول‌شدن به شغل است که با کسب پاداش‌های اقتصادی، اجتماعی و روانی نه تنها موقعیت فرد را در ساخت اجتماعی مشخص می‌کند، بلکه بر دیگر وضعیت‌های اجتماعی او نیز تأثیر می‌گذارد؛ از این‌روست که در بیشتر پژوهش‌های اجتماعی از شغل به‌عنوان یک شاخص وضعیت اجتماعی-اقتصادی استفاده می‌شود و پژوهشگران به صورت‌های گوناگون به سنجش ارزش شغل مبادرت می‌ورزند که رایج‌ترین شیوه برای اندازه‌گیری ارزش مشاغل، رتبه‌بندی آن‌ها براساس منزلت اجتماعی است.

همچنین، نتایج این پژوهش نشان داد که شاخص مدت زمان دستیابی به شغل به‌عنوان یکی دیگر از شاخص‌های امید به اشتغال، از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی پایین‌تر از حد مطلوب ($t = -۱۳/۱۷۱$) ارزیابی شده است. در همین زمینه، برومند و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی دریافتند که حدود ۴۰ درصد از دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی به یافتن شغل مناسب بلافاصله بعد از فراغت از تحصیل امیدوار بودند. ۱۸ درصد از آنان اطمینان بسیار اندکی به یافتن شغل مناسب بلافاصله بعد از اتمام درس داشتند و حدود ۴۱ درصد از آنان از وضعیت اشتغال خود در آینده بلافاصله پس از فراغت از تحصیل آگاهی و به آن امیدواری شفافی نداشتند. این در حالی است که اگر از کسی که به‌تازگی دانش‌آموخته شده است، این سؤال پرسیده شود که برای آینده چه هدفی در سر دارد، شاید نتواند پاسخ مطمئنی بدهد؛ به‌ویژه اینکه بسیاری از دانشجویان در حین تحصیل نیز اعتمادبه‌نفس پایینی برای ورود به بازار کار دارند و احساس می‌کنند که مهارت‌های لازم را برای ارائه در بازار کار ندارند و در این زمینه دارای مشکلات متعددی هستند؛ بنابراین، باقی‌ماندن این وضعیت درمورد اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی و بی‌توجهی دانشجویان به لزوم کسب مهارت‌های شغلی موردنیاز بازار کار، باعث شده است تا همواره نرخ بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی که انتظار می‌رود باید در وضعیت مناسبی

باشد، بیش از سایر گروه‌ها در کشورمان باشد و مسیر دانش‌آموخته‌شدن دانشجویان تا اشتغال به‌لحاظ زمانی بسیار زیاد باشد که این مسئله خود زمینه‌ساز ایجاد مشکلات اجتماعی، روانی و اقتصادی هم برای فرد و هم برای جامعه می‌شود.

درنهایت، همچنین شاخص اشتغال با توجه به امکانات موجود در جامعه به‌عنوان یکی دیگر از شاخص‌های امید به اشتغال، از دیدگاه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی پایین‌تر از حد مطلوب (12/179- t) ارزیابی شد. این در حالی است که راه‌اندازی کسب و کار در این رشته تحصیلی نیازمند منابع مالی، زیرساخت‌ها و امکانات فیزیکی است، اما گاهی نبود دسترسی به چنین امکاناتی مانع بزرگی بر سر راه دانش‌آموختگان دانشگاهی است که قصد دارند در نقش کارآفرین در جامعه ظاهر شوند. در همین راستا، عبدالله‌زاده، جزینی و شریف زاده (2014) در پژوهشی دریافتند که دسترسی به سرمایه (منابع مالی)، زیرساخت‌ها و امکانات فیزیکی (منابع سخت‌افزاری و نرم‌افزاری) از عوامل تأثیرگذار بر راه‌اندازی و عملیاتی‌کردن ایده‌های کسب‌وکار به‌شمار می‌روند. در همین زمینه، ناتوانی در تأمین سرمایه، نبود حمایت‌های مالی، فقدان بهره‌مندی صحیح از منابع مالی، تخصیص نادرست منابع و نبود زیرساخت‌ها و امکانات فیزیکی به‌عنوان دارایی‌های ملموس در تولید کالا و ارائه خدمات، -از جمله مشکلاتی هستند که افراد در راه‌اندازی یا مدیریت یک کسب‌وکار با آن‌ها روبه‌رو هستند و در وضعیت اقتصادی فعلی کشور و با توجه به تحریم‌های موجود، این مسئله می‌تواند موجب کاهش فعالیت‌های کارآفرینانه و قدرت سرمایه‌گذاری در بخش خصوصی شود که درنهایت افزایش میزان بیکاری و فقدان رشد و توسعه کشور را به‌همراه خواهد داشت؛ بنابراین، با توجه به اینکه کسب‌وکارهای کارآفرینانه کوچک و متوسط در قیاس با شرکت‌های بزرگ توان مالی کمتر و امکانات فیزیکی کمتری دارند، این امر اهمیت حمایت‌های گوناگون دولتی را بیشتر نمایان می‌کند. اعطای وام‌های با بهره کم و دوره بازپرداخت طولانی‌تر و همچنین تقویت اصناف، اتحادیه‌ها، صندوق‌های مخاطره‌پذیر و اعتباری راهکارهایی هستند که می‌توانند به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم سبب توانمندی کسب‌وکارهای کارآفرینانه شوند.

با توجه به آنچه تاکنون بیان شد، می‌توان نتیجه گرفت که هدف اصلی افراد از تقاضای آموزش عالی، دستیابی به شغل بهتر و درآمد بیشتر در آینده است. از سوی دیگر، کارفرمایان نیز انتظار دارند که با استخدام دانش‌آموختگان آموزش عالی فعالیت‌های خود را بهبود بخشند و سود بیشتری کسب کنند. انتظار سیاست‌گذاران نیز این است که با افزایش سهم دانش‌آموختگان آموزش عالی از اشتغال کل، رشد اقتصادی بیشتری نصیب جامعه شود و دانش‌آموختگان آموزش عالی نه‌تنها خودشان شاغل شوند، بلکه برای دیگر افراد جامعه نیز فرصت‌های شغلی ایجاد کنند. در این میان، مسئله مهمی که بر موارد یادشده تأثیر می‌گذارد، شاخص امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان

آموزش عالی است؛ به طوری که نقطه اشتراک آنچه ذهن و افکار دانشجویان دیروز و دانش‌آموختگان امروز را مشغول می‌کند، مسئله «اشتغال» است. این در حالی است که امید کم به اشتغال پس از اتمام دوره تحصیل می‌تواند به نارضایتی و احساس بیهودگی در جوانان تحصیل‌کرده دانشگاهی منجر شود. از سوی دیگر، پدیده فرار مغزها و مهاجرت‌های درخور تأمل دانش‌آموختگان نیز می‌تواند تا اندازه‌ای ناشی از وضعیت موجود و امید ناچیز به یافتن شغل مناسب باشد. در همین راستا، مواردی همچون پیش‌داوری‌ها، مشکلات مالی، خودکارآمدی پایین و تنظیم‌نشدن اهداف تحصیلی با مسیرهای شغلی، اغلب جوانان تحصیل‌کرده جویای کار را به چالش می‌کشند و آن‌ها را دچار سردرگمی می‌کنند. در چنین وضعیتی، امید به اشتغال سازه‌ای است که می‌تواند این خلأ را پر کند و بر انگیزش رفتار و ساختار شغلی آینده فرد تأثیر مثبتی داشته باشد. این متغیر می‌تواند در درازمدت با افزایش استحکام روان‌شناختی و تأثیری که بر عزت‌نفس می‌گذارد، مانعی بر سر راه ابتلا به اضطراب و افسردگی باشد و موجب افزایش مهارت‌ها و رشد مسیر تحصیلی-شغلی و در نتیجه، بهبود عملکرد مسیر شغلی و همچنین افزایش بهزیستی روانی شود؛ بنابراین، شاخص امید به اشتغال، مهم‌ترین مؤلفه‌ای است که می‌تواند مفاهیم ذکر شده را مفهوم‌سازی و عملیاتی کند و نقشی بسیار مؤثری را در مهارت‌ها و دستیابی به نتایج مسیر شغلی ایفا کند.

در ادامه و با هدف بهبود شاخص امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی و با در نظر گرفتن نتایج پژوهش، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- انتخاب رشته تحصیلی به دلیل نقش مهم آن در آینده شغلی یکی از بااهمیت‌ترین تصمیم‌های افراد در طول زندگی محسوب می‌شود؛ از این رو، لازم است افراد قبل از هر اقدامی، زمینه‌ی علایق خود را شناسایی کنند و هنگام انتخاب رشته به آن توجه کنند؛ زیرا، بسیاری از دانشجویان به دلیل اینکه به رشته تحصیلی خود علاقه نداشته‌اند، ترک تحصیل کرده‌اند و تعدادی دیگر نیز نتوانسته‌اند در رشته خود موفق باشند و این مسئله به صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر نحوه جذب آن‌ها در بازار کار تأثیرگذار است؛

- نیاز است با برنامه‌ریزی منسجم دولت‌ها بخشی از سبد هزینه‌کرد خانواده‌های ایرانی به ورزش اختصاص داده شود تا از این طریق فروش محصولات و خدمات مرتبط با ورزش که در واقع محل درآمدهای دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی است، افزایش یابد و علاوه بر رشد سلامت جسمانی و روانی افراد جامعه، شاهد افزایش درآمدهای حاصل از مشاغل مرتبط با ورزش نیز باشیم؛

- لازم است با برنامه‌ریزی دقیق مدیران ورزشی کشور، مؤلفه‌های شغلی رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی با هدف ارتقای منزلت اجتماعی شاغلان این عرصه بهبود یابد و زمینه‌ی ایفای نقش‌های

حرفه‌ای مؤثر در جامعه فراهم شود. به‌علاوه نیاز است با همکاری نهادهای تأثیرگذار فرهنگی، تصویری واقعی از مشاغل ورزشی در جامعه ارائه شود تا جایگاه و منزلت درخور زحمت‌کشان عرصه ورزش در جامعه و محیط کار آنان مشخص شود؛

- لازم است تلاش شود بسترهای اشتغال در زمینه‌های گوناگون مرتبط با ورزش در جامعه فراهم شود و به‌علاوه، فعالیت افراد غیرمتخصص در عرصه ورزش از سوی دولت‌ها روزه‌روز کمتر شود تا بدین ترتیب دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در کمترین زمان ممکن به شغل مدنظر خود دست یابند؛ زیرا، هرچه گستره زمینه‌های اشتغال‌زایی مرتبط با ورزش در کشور توسعه یابد و ازسوی‌دیگر، کرسی‌های شغلی مرتبط با ورزش به صاحبان اصلی آنان یعنی دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی باز گردانده شود، زمان دستیابی به شغل به حداقل ممکن کاهش خواهد یافت؛

- وجود سایت‌ها و شبکه‌های اطلاع‌رسانی گوناگون با هدف ارائه نیازمندی‌های شغلی حوزه ورزش کشور به دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی تا بدین ترتیب این امکان برای دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی حاصل گردد تا با توجه به توانمندی‌های خود و نیازمندی‌های موجود در جامعه در کمترین زمان ممکن به شغل مدنظر خود دست یابند؛

- کمک‌های مالی از سوی نهادهای حمایتی دولت با نرخ سود کم و دوره بازپرداخت طولانی‌مدت با هدف تأمین منابع سخت‌افزاری و نرم‌افزاری موردنیاز برای راه‌اندازی انواع کسب‌وکارهای مرتبط با ورزش در کشور ارائه شود. این امر می‌تواند امید به اشتغال را در بین دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی تا حد قابل‌قبولی افزایش دهد.

تشکر و قدردانی

از حمایت مالی و معنوی پژوهشگاه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی کشور و تمامی اساتید، دانشجویان، دانش‌آموختگان، مدیران و کارکنان سازمان‌های مرتبط با موضوع پژوهش و همچنین از صاحب‌نظران علمی و دانشگاهی که در اجرای این طرح مشارکت داشتند، تشکر و قدردانی می‌کنیم.

References

1. Abdollahzadeh, Gh., Jazini, A., & Sharifzadeh, M. Sh. (2014). Influential factors related to practicality of entrepreneurial ideas Case: internships practitioners involved in rural education bases in Isfahan province. *Journal of Space Economy & Rural Development*, 3(9): 111-29. (Persian).
2. Ahmadi, S., Mokhtari, M., & Hossein Nezhad, GH. (2015). Evaluation of employment status of graduates of the humanities and its effective factors (Case

- study: Yasouj University). Journal of Iranian Higher Education Association. 7(4): 1-20. (Persian).
3. Ajami Ekrami, A., Rezaei, T., & Bayani, A.A. (2015). Relationship between hope to work and academic motivation with academic burnout. Journal of Knowledge and Health, 10(1): 44-50. (Persian).
 4. Akbari, M., Naseri, S., & Al-Taha, S. H. (2014). Investigating the effect of course contents and self-management on the hope of employing business management students: The role of mediator of self-efficacy and self-determination. Journal of Research and Writing of Academic Books, 18(34): 67-95. (Persian).
 5. Bigdeli, Z., Taherzadeh Mosaviyan, S. S., & Shahini, Sh. (2017). Job expectancy of LIS students after graduation. Journal of Social Development, 11(4): 155-82. (Persian).
 6. Boroumand, M. R., Fazli Darzi, A., & Azimi Delarestaghi, A. (2013). Perspective of students and graduates of physical education and sport sciences toward the future career. Journal of Research in Academic Sport, 5: 31-48. (Persian).
 7. Boroumand, M. R., Hemmati Nezhad, M. A., Ramezani Nezhad, R., Razavi, S. M. H., & Malek Akhlagh, E. (2011). The study of barriers to employment of graduates of physical education and sport sciences of Iran. Journal of Sport Management and Motor Behavior, 3(14): 51-72. (Persian).
 8. Ebrahim Najaf Abadi, A. (2010). A survey on the future of hope for future employment among students and graduates in social work (Case study: Tehran university of social welfare & rehabilitation). Paper presented at the Applied Scientific Conference of Social Workers of Iran, Islamic Azad University, Khomeini Shahr Branch. (Persian).
 9. Ghoreyshi Rad, F.A. (2008). Assessing the level of hope for future employment of students Humanities. Journal of Isfahan University, 29(1): 47-66. (Persian).
 10. Hedayati, Z., Seifi, N., Hekmatfar, S., & Badakhsh, S. (2012). Attitudes of Shiraz dental students toward their discipline and future career. Journal of Medical Education, 12(3): 176-83. (Persian).
 11. Hong, Ph. Y., Lewis, D., & Choi, S. (2014). Employment hope as an empowerment pathway to self-sufficiency among exoffenders. Journal of Offender Rehabilitation, 53(5): 317-33.
 12. Hong, Ph. Y., Polanin, J. R., & Pigott, T. D. (2012). Validation of the employment hope scale: Measuring psychological self-sufficiency among low-income jobseekers. Journal of SAGE, 22(3): 323-32.
 13. Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. Journal of educational and psychological measurement, 30(1): 608-10.
 14. Masoudi, H., Mosavi, R., Zeinali, A., & Shamekh Niya, R. (2011). Assessing the degree of hope for future employment of agricultural science students. Paper presented at the National Conference on Agricultural and Natural Resources Graduates, Tarbiat Modares University, Tehran. (Persian).
 15. Mehdi Nezhad Ghoshchi, R., Panah Ali, A., Abdoli Soltan Ahmadi, J., Mahmodi, H., & Asadpour, E. (2013). The effectiveness of job search skills training using job clown method on anxiety and student disillusionment among students at the faculty of humanities, Islamic Azad University, Science and Research Branch of Tehran. Journal of Job and Organizational Consulting, 5(14): 148-62. (Persian).

16. Mohammadi, N., & Hazeri, A. M. (2015). Investigating social factors affecting women's sense of dignity in family relationships. *Journal of Contemporary Sociological Research*, 3(5): 51-70. (Persian).
17. Movahedi, R., Akbari, R., Yaghoobi Farani, A., & Khodaverdiyan, M. R. (2010). Strategies for improving the employment status of agricultural graduates (Case study: Bu-Ali Sina University, Hamedan). *Journal of Agricultural Extension Research and Education*, 3(4): 85-98. (Persian).
18. Oliveira, R. D., Caregnato, R. C. A., & Camara, S. G. (2012). Burnout syndrome in senior undergraduate nursing. *Journal of Acta paulista de enfermagem*, 25(2): 54-60.
19. Saeedi Rezvani, M., Hossein Zadeh, M., & Baghgoli, H. (2009). Job fellowship analysis of Ferdowsi university of Mashhad. Paper presented at the Engineering Education Conference in 1404, Academy of sciences, University of Tehran. (Persian).
20. Sare, L., Bales, S., & Neville, B. (2012). New academic librarians and their perceptions of the profession. *Journal of Portal: Libraries and the Academy*, 12(2): 179-203.
21. Shafee Abadi, A. (2012). *Career guidance and career choice theories*. Tehran: Growth Publishing. (Persian).
22. Sheykholeslami, A., Karimianpoor, Gh., & Veysi, R. (2016). The prediction of academic burnout based on quality of college life and hope to employment in university students. *Journal of Educational Psychology*, 12(39): 25-43. (Persian).

استناد به مقاله

رضوی، سیدمحمدحسین، برومند، محمدرضا، و عظیمی، دلارستاقی عادلہ. (۱۳۹۹). بررسی وضعیت امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تحصیلی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی. *مطالعات مدیریت ورزشی*، ۱۲ (۶۱)، ۹۰-۱۷۱. شناسه دیجیتال: 10.22089/smrj.2019.7470.2584

Razavi, S. M. H., Boroumand, M. R., & Azimi Delarestaghi, A. (2020). Studying the Hope Status for Employment of Students and Graduates in Physical Education and Sport Sciences. *Sport Management Studies*, 12 (61):171-90. (Persian). DOI: 10.22089/smrj.2019.7470.2584

Studying the Hope Status for Employment of Students and Graduates in Physical Education and Sport Sciences

S. M.H. Razavi¹, M.R. Boroumand², A. Azimi Delarestaghi³

1. Professor of Sport Management, Mazandaran University
2. Assistant Professor of Sport Management, Shahid Beheshti University
3. Ph.D. of Sports Management, Shomal University

Received: 2019/05/19

Accepted: 2019/10/11

Abstract

The purpose of this study was studying the hope status for employment of students and graduates in physical education and sport sciences. This research was applied in terms of applied and descriptive-survey method. The statistical population consisted of all students and graduates of physical education and sport sciences in Tehran's public universities. According to the Krejcie & Morgan (1970). The highest number of samples was 384 cases, and finally, 350 unconfirmed questionnaires were obtained. To collect the data, Querishi Rad'S hope for Employment Questionnaire (2008) was used. The reliability of the questionnaire was 0.83. However, in order to confirm the construct validity, a confirmatory factor analysis using the statistical software "Laserl" was used. Finally, to investigate the status of each of the components and main structural variables, a single group t test was used with the help of the statistical software "SPSS". The results of the research showed that in general, the status of job-hope for students and graduates of physical education and sport sciences in all aspects was significantly lower than the optimal level. Meanwhile, little hope of finding a post-graduate career can lead to dissatisfaction, feelings of frivolity, the phenomenon of brain drain and migratory emigration in educated young people in the university. Hence, strengthening job expectation index is one of the components that can play a very effective role in the skills and achieve the results of the career path.

Keywords: Graduates, Hope for Employment, Physical Education and Sport Sciences, Students.

-
1. Email: razavismh@gmail.com
 2. Email: m_boroumand@sbu.ac.ir
 3. Email: azimi.adeleh@yahoo.com